

Baba Basra Sources 62

תוספות רי"ד מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

פיסקא אמר רב חסדא מה לי לשקר. קשיא לי מאי ילפינן מהא עובדא והא כבר אייתנין לה לעיל בפלוגתא דרבה (יג) ואביי דרבה אמר מה לי לשקר. ואביי אמר מה לי לשקר במקום עדים לא אמרי'. ואי משום דאוסף הכא רב חסדא דסבר כרבא ורבא כאביי לימא התם רב חסדא ס"ל כרבה ורבא כאביי. ונראה לי לומר דלהכי אתי' להאי עובדא משום דהתם לא קם דינא הכי דהדר ואמר אין דאבהתך היא וזבינתה מנך והכא קם דינא הכי וה"א ליפתח לי' פיתחא. דילמא הכי קאמרת קמ"ל דקם דינא הכי כיון דאיהו לא טעין ולא אמרי' כגון זה פתח פ"ך לאלם הוא. עיין בפ' שבועות במהדורא: תנינא מה שהקשתי על רבה ורב חסדא. ועיין מה שכתבתי במהדורא תליתאה

מהרש"א [חדושי הלכות] מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

בד"ה האי אייתי סהדי דאבהתיה היא כו' ומעולם לא מכרו כו' עכ"ל דקדק לפרש כן הכא דלא תקשי אמאי הוי מגו במקום עדים נימא של אבותי היתה יום אחד ולקחיה מאבותיך כו' כמו שהקשה רשב"א לעיל ומיהו לעיל ע"כ ליכא לפרש כפרשב"ם הכא דא"כ מאי קאמר ומודו נהרדעי היכא דאמר ליה של אבותי שלקחיה מאבותיך דחוזר וטוען וע"כ ליכא לתרוצי לעיל אלא כמו שפרי"י לעיל וכן פי' הנ"י בשם הרנב"ר ההיא דלעיל והך דהכא דלא בגוונא חדא קאיירי ע"ש ובהכי ניחא דשפיר גרסי' לעיל נמי רבא וס"ל לעיל דלאו מגו במקום עדים מקרי משא"כ (היכא) [הכא] דהוי שפיר מגו במקום עדים כפרשב"ם דהעידו דמעולם אבותיו לא מכרו כו' וק"ל

חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

לאו מי אמר רב יהודה האי מאן דנקיט מגלא ותובליא ואמר איזיל וכו' הכא נמי לא חציף למיכל ארעא דלאו דיליה. אי קשיא התם משום דאמר מעיקרא הכי הוא שנאמן, איכא למימר הכא נמי כיון דמשיך זמניה מפרסמא מילתא דאכילה ולא חציף למיכל ארעא דלאו דיליה. ואיכא דאמרי אמר לאו דוקא והוא הדין להיכא דלא אמר, וקשיא להו הא דאמרינן בבא קמא (צ"א ב') שורי הרגת נטיעותי קצצת אתה אמרת לי פטור א"ל לא שבקת חיי לכל בריה וכו', ואמאי להימניה דלא חציף למיקץ נטיעות דלאו דיליה ואי בעי אמר זבינתיה ניהלי, וניחא להו כיון דאמר אתה אמרת לי לקוץ אינו נאמן אף על גב דיכיל למימר זבינתיה מינך דלא עבידי אינשי לקוץ ולא אמרינן מגו בכי הא, תדע דא"ל רב תתרגם מתני' באילן העומד לקציצה, ואמאי תתרגם בשקצץ בלא עדים דנאמן מגו דיכיל למימר לא היו דברים מעולם, אלא ש"מ כל כי האי גונא לא מהימן במגו, ולא מילתא היא, דאי אמרת אף על גב דלא אמר נמי לא חציף למגדר דיקלא דלאו דיליה, כי אמר אתה אמרת לי לקוץ יהא נאמן דאדרבה קושטא קאמר, דאי לא אמר ליה הכי לא חציף למקציצה, אלא ודאי דוקא אמר, ומיהו אפשר דאע"ג דליכא עדים ויכול לומר לא קצצתי אינו נאמן לומר אתה אמרת לי לקוץ, ובמסכת שבועות בירושלמי בפ' שבועת העדות איתא להך ברייתא הכי אתה אמרת לי להרוג ולקוץ הולכין אחר רוב נטיעות מהו הולכין אחר רוב נטיעות א"ר חגי אין הוה תוריה נגחן הוא מר ליה אין הוו נטיעותיו בטלות הוא מר ליה א"ר יודן אין אומרינן בממון מאחר דו יכיל מימר ליה אתה אמרת לי להרוג ולקוץ אף על גב דו אמר ליה לא הרגתי ולא קצצתי פטור. פי' מאחר הוא מגו, כלומר אין אומרים בדיני ממון מגו שיהא יכול לומר אתה אמרת לי להרוג ולקוץ אף על פי שאם אמר לא הרגתי ולא קצצתי היה פטור, כלומר שאין אומרינן מגו כיוצא בדבר זה שהכל יודעין שהוא משקר. אי הכי ארעא נמי. יש מפרשים פירי דאכל בטענת זביני ארעא נמי לא ליהדר, אבל ארעא גופה מהדר שלא האמינוהו אפילו בפירות מכאן ולהבא אלא במאי דתפס ליה, ולא דוקא האי פירושא, אלא ארעא נמי כיון דאיהו מוחזק בגוה ליהמניה ואוקימה היכא דקיימא

רמב"ם הלכות טוען ונטען פרק ט הלכה ו

מי שלקח קרדום ואמר הריני הולך ד לגזור דקלו של פלוני שמכרו לי וכתה הדקל הרי זה בחזקתו, שאין אדם מעיז פניו וכותרת אילן שאינו שלו, ואם טענו הבעלים שלא מכרוהו נשבע זה הכורת היסת שהוא שלו ונפטר, וכיון שנכתרה הרי הוא כשאר כל המטלטלין, וכן היורד לשדה חבירו ואכל פירותיה שנה או שנתיים והבעלים טוענין שזה ירד שלא ברשות וגזלן הוא ואכל והרי העדים שאכל והיורד אומר ברשותך ירדתי לאכול ה פירותיה, הרי זה האוכל נאמן ונשבע היסת על כך ו חזקה היא שאין אדם מעיז פניו ואוכל פירות שאינן שלו, אף על פי שהקרקע בחזקת הבעלים אין הפירות בחזקת הבעלים, שאין אדם מוכר פירות שדהו בשטר כדי שנאמר לזה שאכל הבא שטרך, ואין צריך לומר שאם אכל פירותיה שנים רבות שמתוך שיכול לומר לקוחה היא בידי נאמן לומר לפירות ירדתי וישבע היסת. +/השגת הראב"ד/ מי

שלקח קורדום וכו' עד הרי הוא כשאר מטלטלין. א"א אנו מפרשים ואגדריה לדקלא פלניא בלקיטת +הפירות כמו הגודר בתמרים ולקט הפירות והלך לו עכ"ל

מגיד משנה הלכות טוען ונטען פרק ט הלכה ו

מי שלקח קרדום וכו'. פרק חזקת (דף ל"ג:) אמר רב יהודה האי מאן דנקיט מגלא ותובלא (בידיה) ואמר איזיל [ו] ואיגזריה לדיקלא דפלניא דזבניה ניהלי מהימן (מאי טעמא) לא חציף איניש למיגזר דלאו דיליה ויש מן המפרשים שהקשו על זה ממה שאמרו פרק החובל (דף צ"א:) שורי הרגת נטיעותי קצצת אתה אמרת לי להרגו אתה אמרת לי לקוצצו נאמן והקשו בגמרא אי הכי לא שבקת חיי לכל בריה ויתרצו באילן העומד לקציצה ובשור העומד להריגה עסיקנן הא לאו הכי לא מהימן ויתרצו דשאני הכי דאמר תחלה קודם שיגזרנו אנא איזיל למיגזר דקלא דפלניא דלא חציף לגלוי מעיקרא ולמימר אנא איזיל למיגזריה אי לאו דקושטא קאמר דמירתת דילמא אתי מריה ומנע ליה אבל התם דלבתר קציצה לא מהימן עכ"ל הרשב"א ז"ל. ויש מי שגורס ואיזיל ואיגדריה לדיקלא דפלניא ואגדריה רוצה לומר לקיטת הפירות וזהו דעת ההשגות וכך כתוב שם א"א אנו מפרשים וכו'. ונראה שכוונתם דמשום הכי מהימן גבי פירות אבל ההיא דהחובל הוא גבי אילן שאינו עומד ליקצץ וליתלש אבל פירות עומדין הן ליתלש והוו להו כמטלטלין כיון שתלשן ונטלן וכן היורד לשדה חבירו ואכל וכו'. זה מתבאר שם אמר רב זביד אם טען ואמר לפירות ירדתי נאמן ועוד אזכיר מימרא זו בארוכה פ' ששה עשר

לחם משנה הלכות טוען ונטען פרק ט הלכה ו

מי שלקח קרדום. כתב ה"ה ז"ל הקשו המפרשים על זה מההיא דב"ק (צ"א ב) דשורי הרגת נטיעותי קצצת וכו' [ו] דתירצו שם בשור העומד וכו'. ונראה לכאורה דאין זו קושיא דמה שאינו נאמן לומר אתה אמרת לי לקוצצו במגו דאתה מכרתו לי הוא משום דהוי מיגו במקום עדים דאנן סהדי דאין אדם אומר לקצוץ נטיעותיו שאין עומדין לקצוץ וכ"כ רבינו מאיר ז"ל בתשובות השייכות סימן י"ב אבל לעולם לומר אתה מכרתו לי נאמן כהך דהכא דאמר איזיל וכו' וי"ל דמ"מ היא קושיא וצריכין אנו לתירוץ הרב המגיד ז"ל דאם לא כן תקשי לך התם לא שבק חיי לכל בריה כדמקשי שם בגמ' דעדיין כל אחד ילך ויקצץ אילן של חבירו ויאמר אחר כך אתה מכרתו לי אלא ודאי עכ"פ אנו צריכים לתירוץ ה"ה ז"ל מי שלקח קרדום וכו'. על מה שחילק ה"ה ז"ל דשאני בפרק חזקת (דף ל"ג ב) דאמר תחלה איזיל ואגזריה וכו' קשה דמאי ראייה מייתי מפרק חזקת היכא דטען ואמר לפירות ירדתי מהא דרב יהודה שאני התם דאמר מעיקרא תירץ הרמב"ם ז"ל בחידושו לקושיא זו דכיון דאכל פירות שנים הרבה הוי נמי כאילו אמר דהכא נמי לא חציף למיכל פירות שנים הרבה וכן היורד לשדה חבירו וכו'. מה שהקשו התוס' ז"ל וכן בעל ההג"ה דמאי איריא משום דלא חציף לימא משום דתפיס מידי דהוה אשאר מטלטלין נראה לי שרבינו ז"ל יתרץ כתירוץ השני שתירץ בעל ההגהות בשם ריצב"א דהיכא דלא נטלה בידיעתו אינו נאמן וכי ראוהו שהטמין כלים וכו' דנאמן היינו משום דנטלם בידיעתו של בעל הבית וכן מוכח לשון רבינו ז"ל שכתב לעיל מי שנכנס לביתו של חבירו בפני בעל הבית וכ"כ הרי"ף ז"ל בשערי שבועות ע"ש

הגהות מיימוניות הלכות טוען ונטען פרק ט הלכה ו

אי טעין ואמר לפירות ירדתי מהימן דלא חציף איניש וכו' ופירוש מהימן על מה שאכל כבר ואף על גב דבשעה שאכל [ה] היה בעל השדה יכול לעכב ולא היה נאמן לומר לפירות ירדתי מיהו כיון שכבר אכלן וזה בא להוציא ממנו נאמן לומר לפירות ירדתי ותימה מאי איריא משום דלא חציף איניש תיפוק ליה משום דתפיס מידי דהוה אמטלטלין שאין עשויים להשאיל ולהשכיר דאי אמר לקוחין בידי מהימן. ונ"ל דאיצטריך טעמא דלא חציף איניש דאם לקטן והניחן ברשות שאינו שלו דלא תפיס בהו ר"י. וריצב"א אמר דלא קשה כלל דדומיא דהכי בשאר מטלטלין אם ידוע שנכנס לבית חבירו ונטלן בלא ידיעתו היה חייב להחזיר ולא כל כמיניה לומר לקחתי מתחילה ולא דמי להא דפ' כל הנשבעין ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו וכו' דנאמן לומר לקוחין הן בידי היכא דעשוי למכור כליו כדלעיל בפרק זה דהתם לא ראינו שנכנס לביתו ואפשר שבשעת נטילה מסרם לו אבל היכא דנטלן בלא ידיעתו הא מילתא פשיטא דלא כל כמיניה לומר ברשותו לקחתים דא"כ לא שבקת חיי לכל בריה ע"כ ריצב"א ונראה ראייה לדבריו מנסכא דר' אבא דאי הוה שני עדים שחטף כו' ע"כ

בית הבחירה למאירי מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

לא טען שלקחה אלא שמודה שהיא שלו אלא שמכרה לו לפירות נאמן ואפילו היו לזה עדים על אכילת הפירות נאמן על מה שאכל אף על פי שעכשו מסלקין אותו שאין אדם חצוף כל כך לירד לשדה חבירו שאין לו עליו שום טענה ולאכול פירותיו ונשבע עליהם וכמו שאמרו על הלוקח סלו וכלי הלקיטה בידו ואמר הריני הולך לגדור פירות דקל של פלני

שמכרן לן שאם לקטן נאמן אף על פי שאם לא לקטן עדין או לקטן ולא אכלן מסלקין אותו בערעורו של זה מ"מ אם אכלן נאמן ונשבע היסת על הפירות שלקחן

רבינו גרשום מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

אי הכי. להיכא דאחזיק בקרקע תרתין שנים אמאי לא אמרינן לא חציף אינש דאכל ארעא דלא ידיה ולא מסלקין ליה ומשני ארעא אמרי' ליה אחוי שטרך

חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

אי הכי ארעא נמי. יש מפרשים פירי דאכל בטענת זביני ארעא נמי לא ליהדר, אבל ארעא גופה מהדר שלא האמינוהו אפילו בפירות מכאן ולהבא אלא במאי דתפס ליה, ולא דוקא האי פירושא, אלא ארעא נמי כיון דאיהו מוחזק בגוה ליהמניה ואוקימה היכא דקיימא

חדושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

אי הכי ארעא נמי, תימא ארעא הוה ליה כלהבא ועל כרחין אפי' בפירי דלהבא אינו נאמן וכמו שפי' ר"ש ז"ל, וי"ל דה"ק אפי' טעין דלארעא נחית וזבינא ליה מיניה יהא נאמן מיהא לגבי פירי דאכל מהאי טעמא דלא חציף אינש ותיהדר ארעא בלא פירי, ואינו מחזור דאין הלשון הולמ, ויש מפרשים דארעא ממש קאמר והרי היא כפירות דאכל כיון דנחת לה וקאי בגוה, ופרקינן דארעא ריעא טענתיה כי לא נקיט שטרא דתלת שנים מיזדהר אינש בשטריה

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

א"ה ארעא נמי, אומר רבינו נר"ו שהנכון כדברי המפרשים דהכא לאו מארעא ממש פרכיה שיהא נאמן לזכות בגוף הקרקע, דהא ליתא, דהא אפילו בפירי אינו נאמן אלא לגבי הפירות שכבר תפס ברשותו, אלא הכי פירושו דכי טעין טענת ארעא נמי יהא נאמן לגבי הפירות ואפילו כשאכל בעדים ואמאי אמרינן דהדרא ארעא והדרא פירי, ופרקינן דארעא איכא חזקה אחריתא כנגדו דאמרינן ליה אחוי שטרך, ופרכינן א"ה כי טעין נמי שירד לפירות נימא ליה הכי דקס"ד דמאן דנחית לפירי עביד מיניה שטרא, ופרקינן דשטרא לפירי לא עבדי אינשי, וכן פירש הר"י ז"ל

עלויות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

א"ה ארעא נמי. ק"ל¹⁹⁵ והא אינו נאמן משום חזקה דלא חציף אינש אלא על מה שהוא ברשותו, כגון שכבר גדר דקל של חבריו, אבל כשהולך לגדור הדקל ודאי חברו יכול למונעו, ולא אמרי' כיון דלא חציף למגדר דיקלא דלאו דילי' ודאי קושטא קאמר, ואף על פי שחבירו מכחישו יגדור בע"כ, שאם אתה אומר [כן] לא שבקת חיי לכל בריה, וא"כ מאי האי דקא מקשה ארעא נמי. וי"ל דה"ק, א"ה בא בטענת ארעא נמי יהא נאמן לגבי פירות שאכל, כלומר, כשטוען לקוחה היא בידי אף על פי שאינו נאמן להחזיק בקרקע, דלא מהניא חזקה להוציא מידו, אבל יהא נאמן לענין שלא יהא (חוזר) [מחזיר] הפירות שאכל, דלא חציף אינש למיכל ארעא דלאו דילי'¹⁹⁶. ופרקי' ארעא א"ל אחוי שטרך. וכיון דריע טענת' הדרי נמי פירי, דאע"ג דלא חציף אינש למיכל ארעא דלאו דילי', ריעה לה חזקה זו, כיון שטען לקוחה היא בידו, ושטר אין לו¹⁹⁷. וק"ל לטעון ולימא לפי' אין שטר בידי לפי שאכלתיה ג"ש, וטפי מתלת שנים לא מיזדהר אינש בשטריה, אף על פי שאין לו עדים שאכלה ג"ש. וי"ל אמרי' ליה אחוי עדים שהחזקת בה ג"ש, דודאי היה לך לאיזדהורי בשטר טפי מתלת שנים, כיון שאין לך עדי חזקה¹⁹⁸

רא"ש מסכת בבא בתרא פרק ג סימן כ

ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה מינך זבינת' ואכלתיה שני חזקה אייתי סהדי דאכלה תרתין שנים אמר רב נחמן הדרא ארעא והדרי פירי אמר רב זביד אי טעין ואמר לפירות ירדתי נאמן אבל כי טעין מינך זבנתיה אין נאמן על הפירות במיגו דאי בעי טעין לפירות ירדתי לפי שחפץ יותר לומר מינך זבנתי ולזכות בגוף הקרקע. מי לא אמר רב יהודה האי מאן דנקט מגלא ותובילא ואמר איזיל ואגדור' לדיקלא דפלניא דזבינתה מיניה מהימן מ"ט לא חציף אינש דגדר דיקלא דלאו ידיה הכא נמי לא חציף אינש למיכל פירי דלאו דיליה אי הכי ארעא נמי פירוש אי טעין זבינתה מינך לא נוציא ממנו הפירות מהאי טעמא. ארעא אמר ליה אחוי שטרך. אי הכי פירי נמי. שטרא לפירי לא עבדי אינשי

חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

אמר רב זביד אי טעין ואמר לפירות ירדתי נאמן. נקטינן פירושא דמלתא באפי נפשה היא כמו שפר"ח ז"ל וכן כתב הרב ר' שמואל ז"ל כדבריו. ואיכא למידק הכא אי הכי כי אמר לקוחה היא בידי ואכלתיה שני חזקה ואתו סהדי דאכלה תרתי שני אמאי הדרי פירי ליהמניה לגבי פירי מגו דיכול למימר אין אכלי וידיי אכלי דלפירות ירדתי, כי היכי דאמרינן דכי ליכא סהדי דאכל מהימן לומר לקוחה היא בידי לגבי פירי וארעא הדרא ופירי לא הדרי. וקבלתי בפירוק קושיא זו דמגו לגרוע לא אמרינן, כלומר אין אומרים מגו דיכול למימר לפירות ירדתי והיה נאמן לפירות כי אמר נמי לקוחה היא בידי יהא נאמן לפירות, דהאי שקורי משקר והאי דלא אמר לפירות ירדתי מפני שהוא רוצה לעכב לעצמו אף גופה של קרקע לפיכך לא האמינוהו אף לפירות, דהא ליכא למימר מה לו לשקר שהרי להנאת עצמו רוצה לשקר, וא"ת הא אמרן דהיכא דליכא סהדי דאכל מהימן לומר אכלי וידיי אכלי מגו דאי בעי אמר לא אכלי מעולם ומפסיד ארעא, כבר פי' ה"ר שמואל ז"ל דמגו דאי בעי אמר לא אכלי אלא פורתא קאמר, כלומר כגון דזרע כורא ואפיק פורתא טפי מכורא דהויא חזקה לגבי ארעא ולא גריעא טענתיה, וי"א שאין צורך לדברי הרב ר' שמואל ז"ל בזה, דהתם כיון דליכא סהדי דאכל ואי שתיק איהו מפטר כי אמר אכלי וידיי אכלי הוה ליה הפה שאסר הוא הפה שהתיר, ואף על גב דכי טעין לקוחה היא בידי אלומי אלמה לטענתיה מהימן, שהרי כל עצמך אינך יכול לתובעו פירות אלא על פי הודאתו, אבל היכא דצריך טענה כגון באו עדים שאכל לא אמרינן בה מתוך שיכול לגרוע טענתו יהא נאמן.

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

ואי טעין ואמר לפירות ירדתי נאמן. פי' ואפילו יש עדים שאכל דלית ליה מיגו דומיא דהאי עובדא דקיימינן ביה ולהכי איצטרכין להאי ראייה דמאן דנקיט מגלא ותובליא בידיה, ומיהו לא כשטען מתחילה טענת מקח דא"כ אינו חוזר וטוען, אלא אנן אמרינן שאם טען כן מתחילה נאמן ואף על פי שיש עדים שאכלם דלא חציף איניש למיכל פירי דלאו ידיה, ופר"ש (י) ז"ל והרבה מהמפרשים שאפילו לא טען כן אלא לאחר שאכלם, וא"ת והיאך דומה זה לההוא דנקט מגלא ותובליא שפרסם הדבר קודם שעשה כלום, ותירצו דכיון דאכילת הפירות הוא ענין נמשך, כמו שפרסם כן מעיקרא דמי, לגבי חזקה דלא חציף, אבל מורי נר"ו מפרש דלא מיירי אלא כשטען כן ומפרסם קודם שיאכל, ולדברי הכל אינו נאמן אלא מה שתפס ואכל דאיך בחזקת בעלים עומד לגמרי, ולפר"ש (י) ז"ל קשה כי טעין מינך זבינתיה יהא נאמן לגבי הפירות בהאי מיגו, ויש אומרים דלאו מיגו הוא דיותר טוב לו לטעון שלקח שיריוח הגוף והפירות, ואחרים פי' דהיינו מאי דאקשי תלמודא בסמוך אי הכי ארעא נמי וכדבעינן לפרושי בס"ד.

נימוקי יוסף מסכת בבא בתרא דף יז עמוד א

והדרי פירי. שאכל בשתי שנים אלו דהא איכא סהדי ולית ליה עדי חזקה אבל מהשנה השלישית שאין עדים לו ואפילו בכל השנים